

Samsyn

UTVÄRDERING AV ETT SAMVERKANSPROJEKT
MELLAN KOMMUN, PRIMÄRVÅRD OCH LÄNSSJUK-
VÅRD INOM PSYKIATRI – MISSBRUK
2005 - 2008

FoU meddelande 2009:1
SKARABORGS KOMMUNALFÖRBUND FoU

Innehåll

Förord	2
Bakgrund	3
Uppdraget.....	3
Syftet med utvärderingen.....	3
Tillvägagångssätt/metod/svarsfrekvens.....	4
Brukarna.....	4
Om projektet.....	5
- Förväntat resultat.....	5
- Deltagarna i projektet.....	5
- Målgrupp.....	5
- Projektorganisation.....	6
- Stormöten och föreläsningar.....	6
- Samtalsledare.....	6
Samsyn och samverkan	7
Enkätresultat.....	7
Intervjuresultat.....	8
Breddad kunskap	10
Föreläsningar.....	10
Studiebesök.....	11
Enkätresultat.....	11
Intervjuresultat.....	13
Ökad arbetstillfredsställelse	16
Enkätresultat.....	16
Intervjuresultat.....	16
Bättre för brukarna	17
Enkätresultat.....	17
Intervjuresultat.....	18
Projektet som helhet	19
Enkätresultat.....	19
Intervjuresultat.....	19
Framtida samverkan	22
Enkätresultat.....	22
Intervjuresultat.....	23
Sammanfattning och reflektioner	24
Sammanfattning.....	24
Reflektioner.....	26
Utvärderingens metod	28
Metod tillvägagångssätt.....	28
Bearbetning och analys.....	29
Referenser	29
Bilagor	30
1. Enkät deltagare.....	30
2. Intervjuguide projektledning.....	33
3. Intervjuguide samtalsledare.....	34
4. Enkät för utvärdering av föreläsning.....	35

Förord

Vi har haft tre mycket intressanta och utvecklade år inom projektet Samsyn. Alla som deltagit i projektet har bidragit med ett stort engagemang och intresse för målgruppen.

Vi har genom projektet byggt en grund för samverkan i Tibro. Vi har alla fått möjligheten att lyssna på intressanta och kunniga föreläsare, för att därefter givits möjlighet till öppenhjärtiga och förtroendegivande diskussioner över myndighetsgränserna. Detta har lett till ökad kunskap om målgruppen men även mer insikt om varandras uppdrag.

Vi tror att denna samverkan kommer leda till att fler brukare får den hjälp och stöd de är i behov av och att färre kommer ramla mellan stolarna.

Utvärderingen har genomförts av verksamhetsutvecklare Elisabeth Gerhardsson, Falköpings kommun med bistånd av Anita Boij, utredare/forskare A. BOIJ AB

Vi vill rikta ett stort tack till projektledare Christina Österlund-Andersson för hennes stora engagemang och ett väl genomfört projekt.

Tibro februari 2009

Marie Blåder
Individ- och familjeomsorgschef
Tibro kommun

Åsa Andersson
Handikappomsorgschef
Tibro kommun

Bakgrund

För människor i Tibro som både har någon psykisk sjukdom och/eller psykiskt funktionshinder och som samtidigt har ett missbruk finns en rad olika insatser till hjälp. Trots detta finns det många enskilda individer som far illa och inte får den hjälp de behöver, på grund av att det är ett glapp mellan olika verksamheter. För att komma tillrätta med detta startade Tibro kommun, primärvård och den regionala psykiatrin projektet Samsyn med syfte att samordna verksamheterna för att få en obruten vårdkedja.

Tidsplaneringen för projektet var från första början 2005-2007, men har sedan förlängts ytterligare ett år, till och med 2008. Projektet är finansierat med statliga medel, så kallade Milltonpengar. Under hösten 2008 har projektet ytterligare förlängts till 2010.

I denna utvärdering används ordet brukare för målgruppen då verksamheterna använder sig av olika benämningar såsom patient och klient.

Uppdraget

Under 2007 har jag, Elisabeth Gerhardsson verksamhetsutvecklare i Falköpings kommun, anlitats som utvärderare av projektet genom dess projektledare och Skaraborgs Kommunalförbund FoU. Detta innebär att jag inte har utvärderat projektet från början, utan kom in i slutet. I mitt uppdrag ingår att planera utvärderingen, ge råd och stöd till projektledaren i utvärderingsarbetet, löpande sammanställa enkätundersökningar samt att slututvärdera projektet under hösten 2008.Handledare till mig har varit utredare/forskare Anita Boij i A. BOIJ AB.

Syftet med utvärderingen

Utvärderingen ska ge svar på om projektet har lyckats med det förväntade resultatet som har angetts i projektplanen.

Dessa är:

- Ökad samsyn på målgruppens problematik och behov
- Bättre samverkan mellan de olika verksamheterna
- Ingen person som kommer i kontakt med någon av samverkansparterna ska ramla mellan stolarna eller uppleva en större skillnad i bemötandet.
- Förhöjd livskvalitet för brukarna
- Ökad arbetstillfredsställelse för personalen

Utöver ovanstående förväntade resultat vill uppdragsgivaren även ha svar på om projektets aktiviteter i form av föreläsningar och information har breddat deltagarnas kunskap om målgruppens problem och behov.

Resultaten från utvärderingen kan utgöra ett underlag för fortsatt utveckling av samverkan mellan verksamheterna samt ge en ökad kvalitet för brukarna.

Tillvägagångssätt, metod och svarsfrekvens

Metoden för utvärderingen är dels en kvantitativ undersökning i form av enkätfrågor till alla deltagarna i projektet och dels en kvalitativ undersökning i form av enskilda intervjuer med projektledningen samt en gruppintervju med samtalsledarna. Utöver detta har en analys gjorts löpande under projektets gång av dokumentation samt de enskilda utvärderingarna efter varje föreläsning.

Totalt har projektledaren skickat ut 44 enkäter till alla deltagare i projektet och 34 svar har kommit in vilket ger en svarsfrekvens på 77 %, vilket får anses som bra. Fördelningen är: 20 svar från socialtjänsten, 11 svar från psykiatrin och 2 svar från primärvården. Av de totalt 34 enkätsvaren har 28 kvinnor svarat och 6 män vilket motsvarar 74 % av kvinnorna och 100 % av männen.

Genom intervjuerna fanns möjlighet att följa upp en del av deltagarnas åsikter. Intervjuer har gjorts enskilt med projektledning och i grupp med samtalsledarna.

I projektledningen har fem personer intervjuats enskilt och givit sin syn på huruvida samsynen och samverkan har påverkats av projektet. Av samtalsledarna har 8 personer av totalt 10 intervjuats i grupp. En samtalsledare som hade förhinder skickade in ett skriftligt svar och en samtalsledare har under projektets gång slutat sin anställning.

Brukarna

Ett av de förväntade resultaten som projektet skulle leda till var, som tidigare nämnts, att livskvaliteten skulle öka för brukarna. I denna utvärdering har dock inte brukarna tillfrågats om deras upplevelse av ökad livskvalitet. Det bedöms som alltför svårt att särskilja betydelsen av just projektet från andra faktorer, inte minst personliga omständigheter, som kan påverka brukarnas upplevelse av livskvalitet. Dessutom har inga brukarundersökningar genomförts innan eller i samband med projektstarten som kan användas för att jämföra upplevd livskvalitet före och efter projektet.

Fokus är istället på personal och projektledning från de olika verksamheterna som deltagit i projektet och deras upplevelser, synpunkter och deras möjligheter att använda nyvunnen kunskap i sitt praktiska arbete för att öka samverkan.

Om projektet

Projektet Samsyn startades under november 2005 utifrån ett stormöte som de tre samverkansparterna psykiatri, primärvård och socialtjänst anordnade i Tibro. På det stormötet framkom önskemål från personalen om gemensamma utbildningar och möten. Dessa utbildningar och möten skulle ge personalen möjligheter till:

- Breddad kunskap
- Gränsöverskridande diskussion
- Personlig reflektion.

Genom föreläsningar och information skulle kunskapen om målgruppens problem och behov, behandlingsmetoder och omsorgsverksamhet, lagstiftning, organisation och verksamhet, medicinsk behandling, bemötande, missbruk, anhörigas behov med mera ökas.

Varje föreläsning/information följdes av en strukturerad diskussion i tvärgrupper med syftet att tillsammans få nya perspektiv och försöka tänka gränsöverskridande mellan verksamheterna. En övergripande fråga var: Vad kan vi göra annorlunda? Dessa gruppdiskussioner leddes av två samtalsledare.

Utbildning och diskussionsdagarna skulle följas upp i varje arbetsenhet. Var och en skulle ges tillfälle att ventiler sina egna tankar kring den nya kunskapens påverkan på det egna arbetet.

Förväntat resultat

De förväntade resultaten av projektet var:

- Ökad samsyn på målgruppens problematik och behov
- Bättre samverkan mellan de olika verksamheterna
- Ingen person som kommer i kontakt med någon av samverkansparterna ska ramla mellan stolarna eller uppleva en större skillnad i bemötandet.
- Förhöjd livskvalitet för brukarna
- Ökad arbetstillfredsställelse för personalen

Deltagare i projektet

Deltagare i projektet var personal inom psykiatrin och socialtjänsten i Tibro kommun, Primärvården, Psykiatriska öppenvårdsmottagningen och slutenvården. Totalt är det 44 deltagare i projektet fördelat på kommun 36 personer, Primärvård 3 personer och Länssjukvård 5 personer.

Målgrupp

Målgruppen för projektet var personer med psykisk sjukdom och/eller psykiskt funktionshinder samt de personer som samtidigt har ett missbruk.

Projektorganisation

Projektorganisationen bestod (och består ännu eftersom projektet är förlängt) av en ledningsgrupp och arbetsgrupp i Tibro (Tre-partsgrupp). I ledningsgruppen ingår handikappsomsorgschef, ifo-chef, MAS (medicinskt ansvarig sjuksköterska), enhetschef öppenpsykiatri, enhetschef för slutenvården, vårdcentralschef, vårdcentralsföreståndare samt samordnare för beroendeenheten vuxenpsykiatri Falköping. I arbetsgruppen ingår projektledare, vårdcentralsföreståndare, handikappsomsorgschef och samordnande för beroendeenheten vuxenpsykiatri Falköpings sjukhus.

Stormöten och föreläsningar

Under projekttiden 2005 – 2008 har tre stormöten, 12 föreläsningar och ett studiebesök genomförts i projektet.

Under stormötena, där alla deltagare träffas, har projektledaren redogjort för vad som har gjorts i projektet. Därefter fick deltagarna sitta i smågrupper och diskutera hur de ville gå vidare, vad de behövde för att samverka samt vilka föreläsningar de önskade. Stormötena avslutades med en gemensam redovisning.

Projektledaren försöker sedan efter diskussion i arbetsgruppen att anordna föreläsningar efter de önskingar som framkommit under stormötena.

Under våren 2008 har även ett studiebesök till Gagnef och Mora genomförts efter önskemål från deltagarna.

Samtalsledare

Efter varje föreläsning och stormöte genomförs strukturerade diskussioner i tvärgrupper med deltagare från de tre organisationerna. Dessa leds två och två av s.k. samtalsledare som har fått en särskild utbildning i bl.a. samtalsmetodik, strukturerade samtal och retorik. Efter varje föreläsning ansvarar de för att sammanställa och redovisa resultatet från gruppdiskussionerna på overhead. Samtalsledarna ska även ta med sig frågeställningar från föreläsningarna till respektive arbetsplats för diskussion även där. Totalt har tio personer utbildats.

Samsyn och samverkan

Huvudsyftet med projektet var, som tidigare nämnts, att samsynen och samverkan ska förbättras mellan socialtjänst psykiatri och primärvård.

I det här avsnittet redovisas de svar som har lämnats i frågan om deltagarna, samtalsledarna och projektledningen i projektet anser att samsynen och samverkan har förbättrats.

Enkätresultat

I enkäten ställdes två frågor i form av påståenden om deltagarna tyckte att samsynen och samverkan hade förbättrats mellan psykiatrin, primärvården och socialtjänsten. De kunde svara, instämmer helt, instämmer delvis, varken instämmer eller tar avstånd, tar delvis avstånd och tar helt avstånd. För överskådlighetens skull redovisas inte hur många som angett varje svarsalternativ, utan istället andelen som svarat instämmer helt och instämmer delvis. I diagram 1 redovisas om deltagarna tycker att samsynen och samverkan har förbättrats.

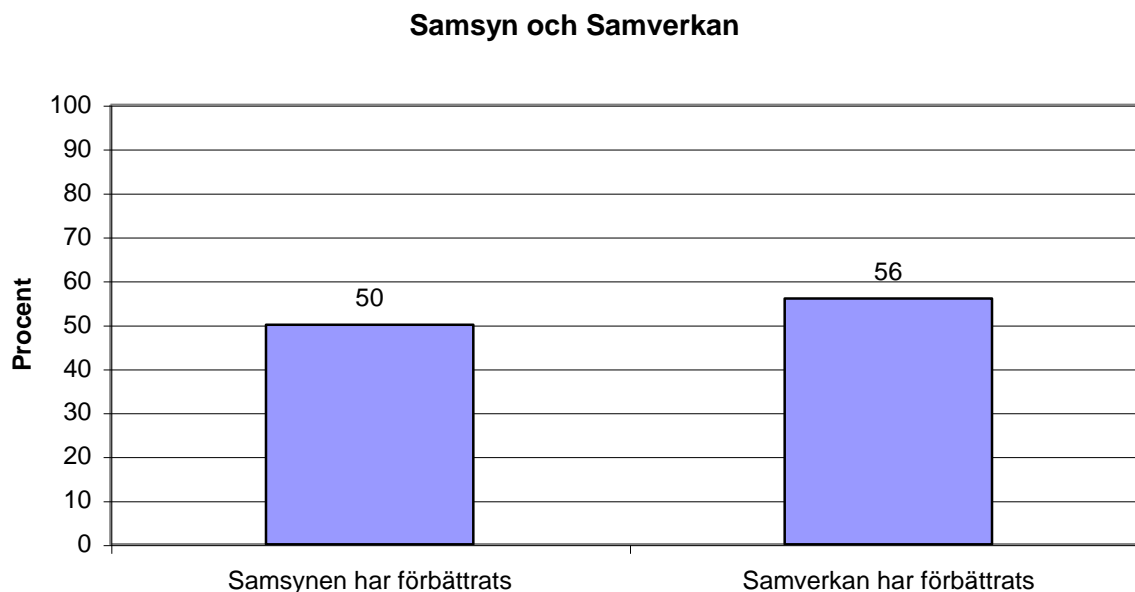

Diagram 1. Deltagarnas syn på samsynen och samverkan. Procent

Som diagram 1 visar tycker hälften av deltagarna att samsynen har förbättrats mellan psykiatrin, primärvården och socialtjänsten och drygt hälften att samverkan har blivit bättre.

Övriga synpunkter

Under övriga synpunkter har en av deltagarna kommenterat följande om samverkan:

”projektet har ökat medvetenheten och kännedomen om vilka personer som jobbar var. Däremot inte till att det blivit klarare vem som ansvarar för vad och till klara riktlinjer”

Intervjuresultat

Genom intervjuerna fanns möjlighet att följa upp en del av deltagarnas åsikter. Intervjuer har gjorts enskilt med projektledning och i grupp med samtalsledarna.

I intervjuerna med *projektledningen* framkom det att de flesta tyckte att samsynen blivit bättre, men att det fortfarande fanns mycket kvar att arbeta med. Det är fortfarande mycket bollande mellan varandra. Den bästa lösningen vore att vi hade en och samma huvudman, ansåg flera. Så här sade några av projektledningen om samsynen:

Det är fortfarande mycket tjafs mellan verksamheterna. Den enskilde blir nog inte drabbad. Jag tror att orsaken är att alla har ont om tid. Det skulle behövas en handlingsplan där man vet vem man ska ta kontakt med, vem man ska ringa först (projektledning 1).

Hade vi en ekonomisk huvudman hade det varit annorlunda (projektledning 2).

Gränsdragningsfrågorna är den största frågan, Vem gör vad? När gör man vad? Vi har försökt att förtydliga gränsdragningen (projektledning 3).

På frågan om de ansåg att samverkan blivit bättre var alla eniga om att den hade förbättrats. Alla ansåg att de har lärt känna varandra mer och att detta har underlättat kontakterna. Man vet vem man ska ta kontakt med och det är lättare att nå varandra. Någon ansåg att det skulle behövas ett samverkansavtal mellan slutenvården, öppenvården och socialtjänsten för att underlätta samverkan. Flera i projektledningen framhöll att det finns en samverkanskultur i Tibro ända sedan 1990-talet. Det har mycket med ledningen och politikerna att göra, som har varit mycket engagerade, positiva och ett gott stöd från första början. Här följer några citat:

Ibland blir man trött, men man kan inte låta bli att samverka när man ser vinsterna och effekter och en god nytta för brukare och personal (projektledning 1).

Det är lättare att nå varandra nu när man vet var man ska vända sig. (projektledning 2)

I gruppintervjun med *samtalsledarna* tyckte de precis som projektledningen att samsynen och samverkan hade blivit bättre, men att det finns mycket mer som kan bli bättre. Något som nämndes var att det behövs mer läkare och behandlare och mindre chefer. Några kommenterade samsynen och samverkan så här:

Vi har en större vilja att samarbeta nu. Man har ju det i huvudet hela tiden. (samtalsledare 1)
Anställ fler läkare, slå ihop alla pengarna till en pott. Samma huvudman skulle lösa mycket. (samtalsledare 2)

Projektledningen fick också en fråga om de i sin ledningsroll verkat för en bättre samordning för att få en obruten vårdkedja. Alla svarade att de är mer medvetna och öppna för dialog idag än innan projektet påbörjades och att detta påverkar personalen. De tycker att de fokuserar mer på samverkan nu än tidigare och att "tänket" finns med hela tiden. En av projektledningen berättade följande som ett exempel:

Det var ett förslag på att de skulle lägga ner öppenspsykiatri i Tibro och flytta till Hjo i besparingssyfte, men då protesterade vi (kommun och primärvård) och skrev en gemensam skrivelse. Jag kan inte säga att det var Samsyn som hindrade en nedläggning men det har kanske påverkat. Vi lyckades i alla fall! (projektledning 1)

I intervjuerna ingick även en fråga om de genomfört eller sett några förändringar i verksamheten till följd av projektet.

Projektledningen svarade att de inte gjort några direkta verksamhetsförändringar. Däremot lyfter alla fram att det påverkat diskussionerna i personalgruppen. De har blivit mer aktiva utifrån bemötande, etik och moralfrågor. Det är också en form av verksamhetsförändringar. Andra i projektledningen säger att personalen har tagit initiativ till att "blåsa liv" i nätverksträffar med kurator, psykiatrisjuksköterska och öppenspsyk. De låg lite i träda förut. Starten av Stödteamet har nog påskyndats av projektet då detta var ett stort önskemål som framkom på första stormötet. Så här säger en i projektledningen:

Det tar tid innan sånt här sätter sig. Man kan inte förvänta sig att resultaten kommer med en gång (projektledning 1).

Samtalsledarna är mer osäkra och tyckte att det är svårt att se konkreta förändringar som beror på projektet. Det kunde vara förändringar som de inte tänkte på. "projektet har kanske påverkat att det blivit ett tätare samarbete med stödteamet och öppenspsyk och en bättre kontinuitet även om vi har haft ett bra samarbete innan", säger en av samtalsledarna medan en annan tillägger att "det har nog inte projektet påverkat". En av samtalsledarna tyckte att projektet varit bra. Det har satt igång tankar, processer och upptäckter. Flera samtyckte till detta och lyfte även fram att politikerna och försäkringskassan borde ha varit med i projektet. De är ju de som beslutar om pengarna.

Breddad kunskap för personalen

I det här avsnittet redovisas de svar som har lämnats i enkäterna och intervjuerna av deltagarna, samtalsledarna och projektledningen om vad de tycker om föreläsningarna, stormötena och om aktiviteterna har breddat deras kunskaper och ökat förståelsen om målgruppen. Utöver detta redovisas även en sammanställning av de utvärderingar som har gjorts löpande efter varje föreläsning.

Föreläsningar

Sedan 2005 har totalt 12 föreläsningar genomförts efter önskemål som framkommit på stormötena och i de strukturerade diskussionerna som hållits efter föreläsningarna. Förutom föreläsningarna har även ett studiebesök i Gagnef och Mora genomförts i två omgångar efter önskemål från deltagarna.

Projektledaren har under projektets gång låtit deltagarna svara på en kort utvärdering efter respektive föreläsning. Deltagarna har svarat på varje fråga efter en skala 0–100 där 0 står för mycket dåligt eller inte alls och 100 står för mycket bra. Värdet 50 står i analysen för "Varken bra eller dåligt".

I tabell 1 nedan presenteras en sammanställning av resultatet på 10 av de totalt 12 föreläsningarna. De återstående två föreläsningarna genomfördes efter att denna sammanställning gjordes.

Tabell1. Medelvärde på varje fråga om föreläsningarna

Föreläsning	Allmänt intryck	Har du lärt dig något nytt?	Kan du använda det i ditt arbete?	Vad tyckte du om föreläsaren
1. Att möta det man möter	87	63	66	93
2. Bemötande	80	63	58	78
3. Konflikt hantering	73	59	60	76
4. Samverkan över gränserna.	83	65	63	79
5. Att vara anhörig	81	63	58	83
6. Vem gör vad?	65	48	48	64
7. Självmord?	90	74	64	94
8. Att leva med funktionshinder	96	74	70	99
9. ADHD, autism spektrum och Tourett's syndrom	66	51	52	59
10. Om att arbeta med människor med missbruk, psykiatrisk problematik	82	58	58	84
Medelvärde alla föreläsningar	80,3	61,8	59,7	80,9

Sammanställningen visar att deltagarna har varit nöjda med majoriteten av föreläsningarna. Speciellt nöjd är deltagarna med föreläsningarna, ”att leva med funktionshinder”, ”Självmod, vem tänker på det?” och ”Att möta den man möter”. De föreläsningar som deltagarna var mindre nöjda med var: ”Vem gör vad?” och ” ADHD, autism spektrum och Tourett´s syndrom.

Däremot var det få föreläsningar som fick högre betyg när det gällde huruvida deltagarna hade lärt sig något nytt och om innehållet i föreläsningarna kunde användas i deras arbete. Man kan alltså konstatera att de flesta deltagarna var nöjda med föreläsarna och hade ett gott allmänt intryck, men om föreläsningarna genererade någon ny kunskap eller kunskap som kunde användas i det dagliga arbetet är mer tveksamt.

Studiebesök

Två studieresor till Dalarna har genomförts under 2008 efter deltagarnas önskemål. Projektledningen berättade att det var två grupper med 16 personer i varje grupp som under två dagar fick möjligheten att åka. Besök gjordes i Gagnef och i Mora där de fick träffa personal med olika ansvarsområden. I Gagnef hade de kommit långt med samarbetet mellan olika myndigheter. Psykiatrin delade lokaler med primärvården. De hade möten tillsammans och satt i rummen bredvid varandra.

I Mora arbetade de tillsammans med andra små kommuner till exempel Orsa. De samarbetade kring missbruksvården. Utbudet var stort i olika frågor. Personalen från Tibro hittade alla något de var intresserade av i någon av de två studieorterna. Deltagarna bodde på hotell i Mora och fick möjlighet att umgås och känna lära varandra på ett mer personligt plan. Enligt projektledningen var alla överens om att resorna stärkte gruppen och att de efter denna resa har det lättare att kontakta varandra i olika frågor.

I intervjuerna med projektledningen och samtalsledarna framkom det att alla har uppskattat denna studieresa. Nedan följer ett citat från intervjun med samtalsledarna.

Studieresan till Mora och Gagnef var bra tycker jag. Det var väldigt god mat och kul med samverkan även i bilarna/bussen. Vi lärde känna varandra och det var en bra blandning av personal på båda resorna. Jag skulle gärna ha varit en dag till då det kändes lite stressigt. Jag tycker nog att vi har kommit längre med samverkan hos oss. (samtalsledare 1).

Enkätresultat

I enkäten fick deltagarna ta ställning till tre påståenden om föreläsningarna och ett om stormötena. I diagram 2 redovisas andelen deltagare som svarat instämmer helt eller instämmer delvis på påståendena.

Om föreläsningarna och stormötena

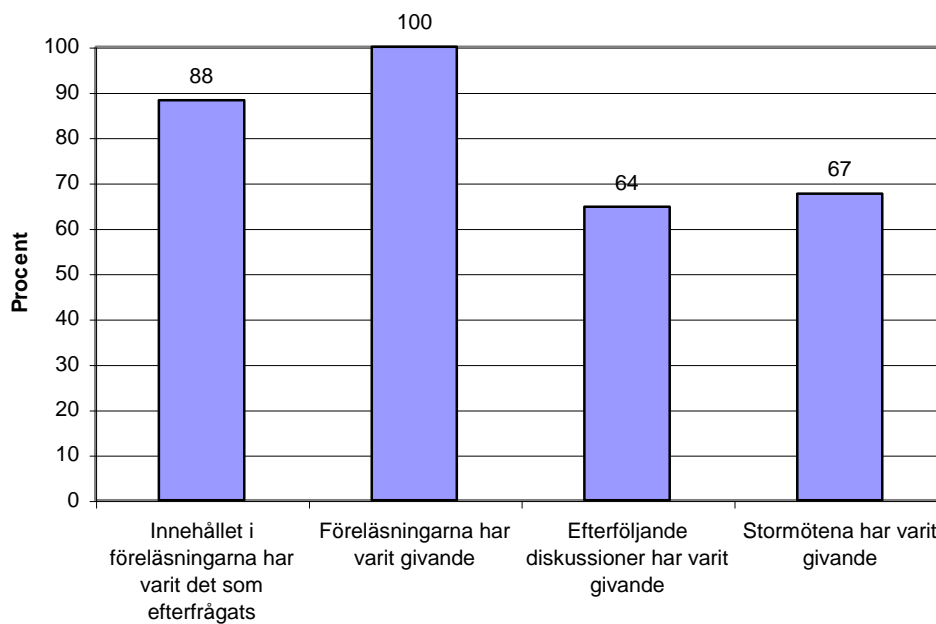

Diagram 2. Deltagarnas syn på föreläsningarna och stormötena. Procent

Som synes i diagram 2 instämde de flesta i att föreläsningarna har varit det som efterfrågats. Alla tyckte att föreläsningarna varit givande. Däremot tyckte drygt hälften att de efterföljande diskussionerna varit givande. Lite fler ansåg att stormötena varit givande.

Utöver frågorna om själva föreläsningarna och stormötena fick de även svara på tre frågor om vilken betydelse föreläsningarna har haft för dem själva. I diagram 3 redovisas andelen deltagare som svarat instämmer helt eller instämmer delvis på frågorna om ökad förståelse, ökad kunskap och om de har haft användning av kunskaperna.

Breddad kunskap

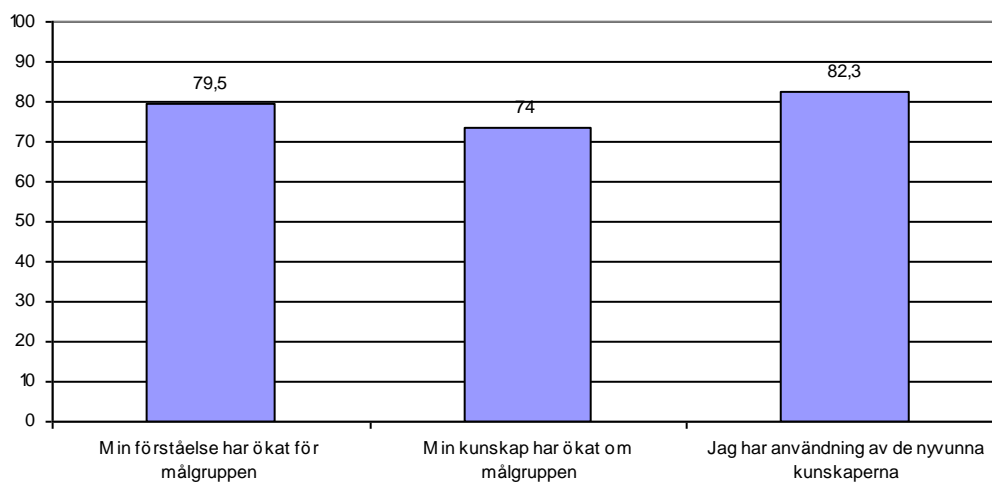

Diagram 3. Deltagarnas syn på ökad förståelse, ökad kunskap, användning av kunskaperna. Procent.

Majoriteten av deltagarna tyckte att deras förståelse och kunskap om målgruppen har ökat och att de har användning av de nyvunna kunskaperna i sitt vardagliga arbete. Det som man kan fundera över är att resultatet skiljer sig från tabell 1 där deltagarna har satt ett lägre betyg vad gällde huruvida deltagarna hade lärt sig något nytt och om innehållet i föreläsningarna kunde användas i deras arbete. En orsak kan vara att frågorna har ställts vid olika tidpunkter och att formuleringen av frågan inte är exakt samma. En annan orsak kan vara att i denna enkät har deltagarna bedömt helheten av föreläsningarna. I den förra har varje enskild föreläsning bedömts.

Intervjuresultat

Här följer resultaten från intervjuerna med projektledningen och samtalsledarna.

Om föreläsningarna

Projektledningen tyckte att det varit lagom med fyra föreläsningar per år utifrån verksamheten. De klarade inte av fler på grund av tidsskäl. Men, projektledningen ansåg att om de skulle se till behovet så var det för få föreläsningar. ”Utvecklingen av nya droger går med rekordfart och ska vi försöka hålla oss uppdaterade skulle vi behöva få information/föreläsning minst en gång i halvåret bara vad gäller nya droger”, säger flera i projektledningen.

Några av projektledningen nämnde att de inte kunnat närvara vid alla föreläsningar p.g.a. tidsskäl. En berättade att hon fått kritik av personalen för att hon inte varit på alla föreläsningar. - Jag vill, men jag är tvungen att prioritera säger hon.

På frågan vad projektledningen tyckte om föreläsningarna ansåg alla att de varit givande och av hög kvalitet när det gäller både innehåll och föreläsare. Några framhöll speciellt föreläsningarna där brukare och anhöriga medverkat som särskilt givande.

Projektledningen tyckte också att de hade lyckats fånga personalens önskemål om föreläsningar. Så här sa några av projektledningen om föreläsningarna:

*Föreläsningarna har varit intressanta, speciellt de med patient- och anhörigperspektiv. Man får sig många tankeställare.
(projektledning 1).*

*Vi har fångat det som efterfrågats. Jag är nöjd med alla föreläsningarna.
(projektledning 2).*

I intervjun med *samtalsledarna* framkom liknande åsikter som projektledningen hade: att antalet föreläsningar har varit lagom och att föreläsningarna i stort har varit bra och givande. Det har varit aktuella teman efter deras önskemål. Speciellt bra tyckte man att föreläsningen med anhörig och brukarperspektivet var. Föreläsningen om ADHD och konflikthantering var andra föreläsningar som också nämndes som givande. De säger

också att en del föreläsningar har varit mer eller mindre intressanta beroende på vad man jobbar med. - Vi hade höga förväntningar så flera av samtalsledarna. Utöver föreläsningarna så lyfte man fram studieresan till Mora och Gagnef som mycket givande. Här följer ett citat från samtalsledarna:

Jag tycker att föreläsningarna med brukar- och anhörigperspektivet var bra, när de berättade själva vad de gått igenom. (samtalsledare 1).

De strukturerade diskussionerna

På frågan vad *projektledningen* tyckte om de strukturerade diskussionerna efter varje föreläsning säger de att det har varit bra tillfällen att träffa kollegor från andra arbetsplatser även om det är få från primärvården. De tycker också att samtalsledarna har varit till stor hjälp att leda diskussionerna. En av projektledningen säger att hon har fått signaler om att personalen tycker att de har varit lite si och så med de strukturerade diskussionerna. Här följer ett citat från projektledningen.

Det bästa vi har gjort! Samtalsledarna är väldigt engagerade och duktiga att hålla ihop och strukturera samtalen. (projektledning 1).

Samtalsledarna tyckte inte att de strukturerade diskussionerna var så givande. ”De var bra i början och vi har lärt känna varandra i gruppen, men sedan har redovisningarna bara blivit upprepningar. ”Vi kommer fram till liknande saker och en del tycker att det är jättetråkigt att lyssna”, säger flera av samtalsledarna. *Samtalsledarna* säger också att det är bra att de kommer fram till samma saker, men det blir inte roligt att lyssna till upprepningar. Många avviker efter föreläsningarna. Nedan följer ett citat från samtalsledarna:

En del har sagt att de inte kan hålla koncentrationen utan sitter och tänker på annat. Till exempel vad de ska ha till middag när de kommer hem. En del brukade också avvika efter föreläsningen. Alla har ju så mycket att göra, speciellt cheferna.(samtalsledare 1).

Förståelse, kunskap och praktisk nytta

I *projektledningen* var alla överens om att de både fått mer kunskap och förståelse för målgruppen, men även kunskap och förståelse om varandras verksamheter. De tyckte också att de har användning av de nya kunskaperna i sitt arbete. En av projektledningen säger att hon rent praktiskt tycker att det är lättare att ta kontakt nu, då man har lärt känna och fått ett ansikte på varandra. En annan säger att hon har användning av kunskaperna i diskussioner.

Samtalsledarna ansåg också att deras förståelse har ökat, speciellt utifrån ett brukarperspektiv, men att inte samsynen blivit bättre. Det var bra med föreläsningarna där brukarna själva berättar om sina upplevelser. Däremot tycker samtalsledarna som arbetar på boendet inte att de hade lärt sig så mycket nytt. Övriga samtalsledare anser att de

fräschat upp sina kunskaper samt ökat sina kunskaper men de tycker inte att de har så mycket användning av kunskaperna i sitt vardagliga arbete. Här följer två citat om detta:

Föreläsningarna har varit bra men samsynen har inte blivit bättre, man fortsätter att dividera och bolla om patienterna, riktlinjer behövs för varje verksamhet så vi slipper att sitta och tjata om varje remiss om vem som har ansvaret. Patienten blir lidande. Vi måste få in tänket att vi har klienterna gemensamt. (samtalsledare 1).

Ett extra plus för föreläsningen om ADHD, lärt mig mycket, speciellt om de drabbade och anhöriga. Det tycker jag är A och O. (samtalsledare 2).

Om stormötena

Både projektledningen och samtalsledarna ansåg att stormötena varit bra. ”De har varit informativa, där vi har gått igenom alla aktiviteter som gjorts och stämt av med önskemålen”, säger projektledningen. ”Vi såg också att vi har gjort väldigt mycket”, säger två i projektledningen. Samtalsledarna tycker också att stormötena har varit bra då dessa sammanfattar vad som har gjorts.

Vi går ju bara på föreläsningarna och ser eller tänker inte på vad som gjorts, då är det bra med det där kompendiet som vi fick. (samtalsledare 1).

Om rollen som samtalsledare

Samtalsledarna fick frågor om vad de tyckte om utbildningen i samtalsmetodik, om de fått stöd i sin roll samt hur de upplevt rollen som samtalsledare i gruppdiskussionerna.

Samtalsledarna var nöjda med utbildningen och tyckte att den varit heltäckande. De tyckte också att utbildningen stärkt dem och att de har haft nytta av den, inte bara i jobbet utan även privat. Det var också bra med en återträff med läraren där de fick feedback och kunde ta upp de problem man stött på i samtalen och hur man ska hantera dem. Stödet var de också nöjda med, förutom att de stöttat varandra har de kunnat ringa till projektledaren när de behövt detta. Här följer några citat:

Utbildningen var bra och rolig, Vi stärkte oss och hade roligt tillsammans. (samtalsledare 1).

Det har inte varit lätt att få tyst på några på ett snyggt sätt, en del pratar så mycket. (samtalsledare 2).

Ökad arbetstillfredsställelse

I detta avsnitt redovisas de svar som har lämnats i enkäterna och intervjuerna av deltagarna, samtalsledarna och projektledningen i frågan om deras arbetstillfredsställelse har ökat till följd av projektet.

Enkät- och intervjuresultat

I enkäten ställdes ett påstående om de ansåg att arbetstillfredsställelsen ökat i samband med projektet. Hälften, 50 % svarade instämmer helt eller instämmer delvis.

I intervjuerna med *projektledningen* upplevde tre av de fem intervjuade att arbetstillfredsställelsen har ökat. De gav som exempel att det var roligare att samverka nu när man får en så positiv effekt och att det driver min egen utveckling. Det känns också bra när man löser problem.

De övriga två i projektledningen var mer osäkra på om deras arbetstillfredsställelse har blivit bättre. De kan inte se något rent konkret, men att det på ett vis är en tillfredsställelse att lära av andra.

Det känns att det jag gör är viktigt, att jag kan vara någon slags länk mellan organisationerna.(projektledning 1).

Roligare att samverka när man får en så positiv effekt, men det skapar mycket som man vill göra, men ej har tid till. (projektledning 2).

Samtalsledarna kunde inte komma på något som har förbättrat deras arbetstillfredsställelse till följd av projektet.

Bättre för brukarna

Ett av de förväntade resultaten som projektet skulle leda till är, att livskvaliteten ska öka för brukarna. Som tidigare nämnts i denna utvärdering kommer inte brukarna att tillfrågas. För att ändå försöka få en bild av effekterna för brukarna har deltagarna tillfrågats istället.

I detta avsnittet redovisas de svar som har lämnats i enkäterna och intervjuerna av deltagarna, samtalsledarna och projektledningen i frågan om de har kunnat se några förbättringar för brukarna till följd av projektet och om de kan se om deras livskvalitet har förbättrats.

Enkätresultat

I diagram 4 redovisas andelen deltagare som svarat att de kan se många eller ganska många förbättringar för brukarna och om de kan se en liten eller stor ökning i livskvaliteten för brukarna till följd av projektet.

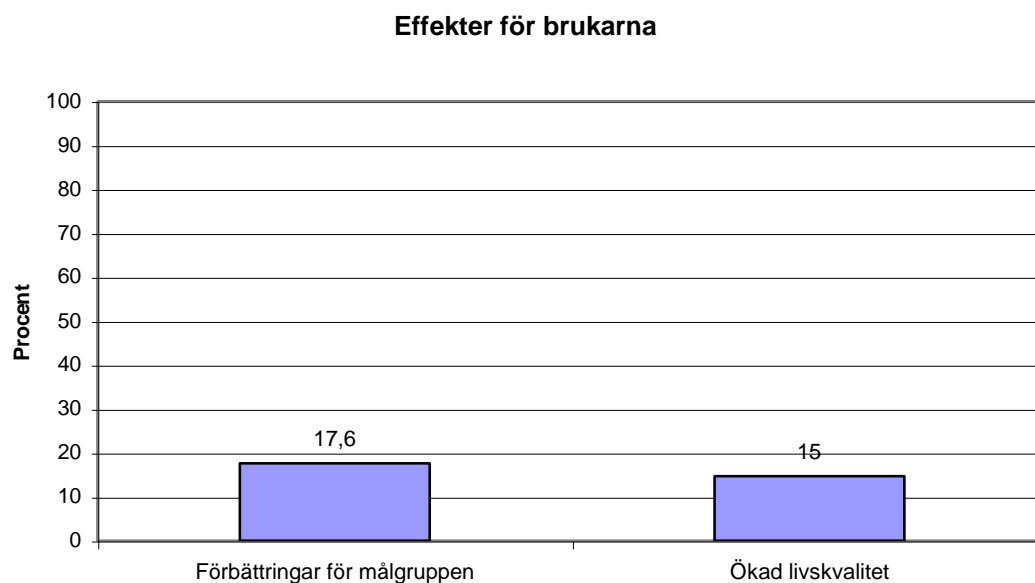

Diagram 4. Deltagarnas syn på förbättringar och om de kan se en ökad livskvalitet för brukarna. Procent

Resultatet visar att det är få som kan se några förbättringar och en ökad livskvalitet för brukarna till följd av projektet. I kommentarerna framkommer det att det är svårt att se konkreta förbättringar än då det har gått för kort tid.

Intervjuresultat

I intervjuerna med *projektledningen* framkom det att de flesta av projektledningen inte kunde se någon konkret förbättring i det enskilda fallet. De var däremot överens om att projektet indirekt har påverkat brukarna genom att personalen har ökat sina kunskaper, utvecklat sitt arbetssätt och har lättare att samverka. Några tyckte dock att de har kunnat se förbättringar för brukarna, som exempel nämndes att det blivit lättare för klienter att få tid, både på primärvården och i den slutna psykiatrin. Ett annat exempel är ett nytt projekt som har startats upp till följd av projektet Samsyn. Projektet heter "Nyckeln" och är inriktat på daglig sysselsättning för tunga missbrukare.

På frågan om de kan se någon förändring av livskvaliteten för brukarna till följd av projektet kan ingen säga att de sett någon förändring. Flera uttryckte att livskvaliteten är svår att mäta. Nedan följer några citat:

Kan inte peka på något konkret, men genom att känna till varandras verksamheter borde det vara till gagn för patienterna. (projektledning 1).

Jag har mött patienter som säger att det märks att vi samverkar mer nu. (projektledning 2).

Internationella rapporter visar att samverkan har en mycket positiv effekt för brukarna och deras livskvalitet. (projektledning 3).

Samtalsledarna tyckte som projektledningen att det är svårt att se någon konkret förbättring för brukarna eller att livskvaliteten har blivit bättre till följd av projektet. Den har i alla fall inte blivit sämre, sade några av samtalsledarna. Några tyckte sig ändå se att den svåra målgruppen hade fått bättre sociala insatser. Här följer några citat:

Om man blivit bättre i sitt bemötande är svårt att värdera, man tänker kanske inte på det, vet man inte själv, det blir nog automatiskt. (samtalsledare 1).

Vi vet var vi ska vända oss för att hjälpa de boende. Vi har fått fler referenser. Det måste ju vara till nytta. (samtalsledare 2).

Projektet som helhet

I detta avsnitt redovisas de svar som har lämnats i enkäterna och intervjuerna av deltagarna, samtalsledarna och projektledningen om vad de tycker om projektet, vad har varit bra, mindre bra och vad har de för helhetsintryck av projektet.

Enkätresultat

I enkäterna med deltagarna ställdes en fråga om hur viktigt projektet har varit för dem och ett påstående att helhetsintrycket av projektet har varit gott.

I diagram 5 redovisas andelen deltagare som svarat mycket eller ganska viktigt på frågan om hur viktigt projektet har varit för dem. På påståendet att helhetsintrycket av projektet har varit gott, redovisas andelen som svarat instämmer helt eller instämmer delvis.

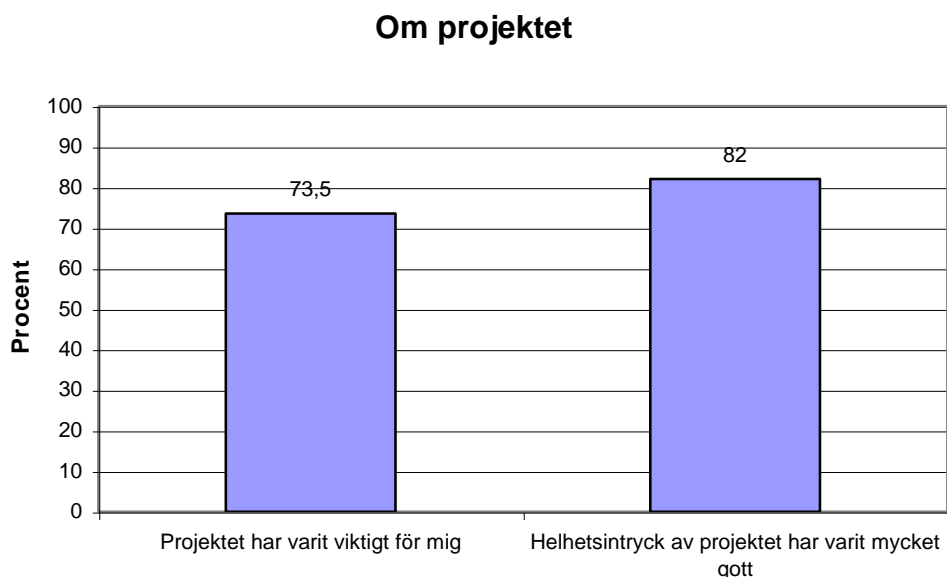

Diagram 5. Deltagarnas syn på hur viktigt projektet varit samt om deras helhetsintryck av projektet. Procent

Diagram 5 visar att majoriteten av deltagarna tycker att projektet varit viktigt och att helhetsintrycket har varit mycket gott.

Intervjuresultat

I intervjuerna med *projektledningen* var alla överens om att projektet har varit bra och att personalen blivit mer engagerad. Projektet har också lett till att man lärt känna varandra bättre och att kunskapen har ökat om målgruppen. Något som nämndes som särskilt positivt var föreläsningarna med mycket proffsiga föreläsare och studieresan till Mora och

Gagnef. Några i projektledningen upplevde dock att det ibland varit svårt att få loss personal från verksamheten på grund av vikariebrist. En annan nämnde att det saknades någon form av en konkret handlingsplan. Det hade varit önskvärt att fler personalgrupper varit med i projektet såsom hemvården, läkare och fler från primärvården. Något som flera nämnde som mindre bra var lokalerna där föreläsningarna hade varit. De var kalla och bänkarna var hårda.

*Det finns inget som jag vill ta bort, det är enklare att lösa problem nu.
(projektledning 1).*

*Det har varit ett guldläge att få vara med på alla dessa föreläsningar.
(projektledning 2).*

*Min tro är att samverkan gör att det blir bättre för brukaren.
(projektledning 3).*

Projektledningen fick även en fråga vad de hade fått för uppfattning om hur personalen har tagit emot projektet och om de genomfört några verksamhetsförändringar till följd av projektet. De flesta av projektledningen hade upplevt att personalen i huvudsak var nöjda. ”Det finns alltid personal som inte är positiva och som anser att de inte behöver någon kompetensutveckling, men de finns i alla organisationer”, sade en i projektledningen.

Annat som framkom i intervjuerna med projektledningen var att projektledaren fick mycket beröm för sitt engagemang i projektet och att hennes ledning har givit henne tid till att jobba i projektet.

Samverkan är inte att vi alltid ska tycka samma.(projektledning 1).

Det beror på vilka förväntningar som personalen hade innan. De som trodde att det skulle vara ett utbildningsprojekt är nog väldigt nöjda. Men de som trodde att det skulle få svar på alla problem är nog besvikna. Det kommer aldrig att vara svart eller vitt. Det kommer alltid vara en bedömning och individprovade ärenden. (projektledning 2).

Samtalsledarna tyckte att projektet har varit viktigt och bra i stort. Det bästa med projektet har varit att få träffas, lära känna varandra och få igång en diskussion. Annat som nämndes som positivt var att det varit bra varierande föreläsningar som de hade fått önska sig samt studieresan till Gagnef och Mora. De framhöll också att projektledaren varit ett stort stöd, - det är bra att hon har funnits, man kan alltid ringa till henne, sa en av samtalsledarna. Det som samtalsledarna upplevt som mindre positivt med projektet är de saknat medverkan från politikerna och att cheferna har prioriterat bort många föreläsningar. De ville också att föreläsningarna skulle vara längre än en halvdag. Lokalerna var också en källa till missnöje, de hårda bänkarna och den låga temperaturen.

Projektet har bidraget mest till att vi lärt känna varandra och fått ett ansikte på varandra. (samtalsledare 1).

*Det vi diskuterat i våran grupp är att vi kan sitta och tycka hur mycket som helst, men vi har ju aldrig med cheferna. Hur mycket vi än tycker där nere så är det ju ändå cheferna som bestämmer. De skulle ha varit med mer och visat viljan. Cheferna skulle vara med mer på golvet.
(samtalsledare 1).*

Christina ska ha en stor eloge, hon har varit helt otrolig, vilket engagemang. (samtalsledare 3).

Framtida samverkan

Vi har nu fått reda på vad deltagarna, samtalsledarna och projektledningen tycker om projektet, om samsynen/samverkan blivit bättre, om de har breddat sin kunskap, om arbetstillfredsställelsen ökat och om det blivit bättre för brukarna. Men hur ser de fortsättningsvis på samverkan och vad tycker de är viktigt för framtiden? Det här avsnittet ger svar på dessa frågor genom att det i enkäten ingick en fråga om vilken typ av fortsatt samverkan man önskade och i intervjuerna ingick frågor om hur de ser på samverkan i framtiden mellan psykiatri, socialtjänst och primärvård.

Enkätresultat

Deltagarna fick ta ställning till tre frågor om vilken typ av fortsatt samverkan de skulle vilja ha. Nätverk, gemensamma utbildningar och reflektioner och samtal var de former som angavs. Det fanns även möjlighet att skriva andra önskemål.

I diagram 6 redovisas andelen deltagare som svarat stämmer mycket bra eller ganska bra.

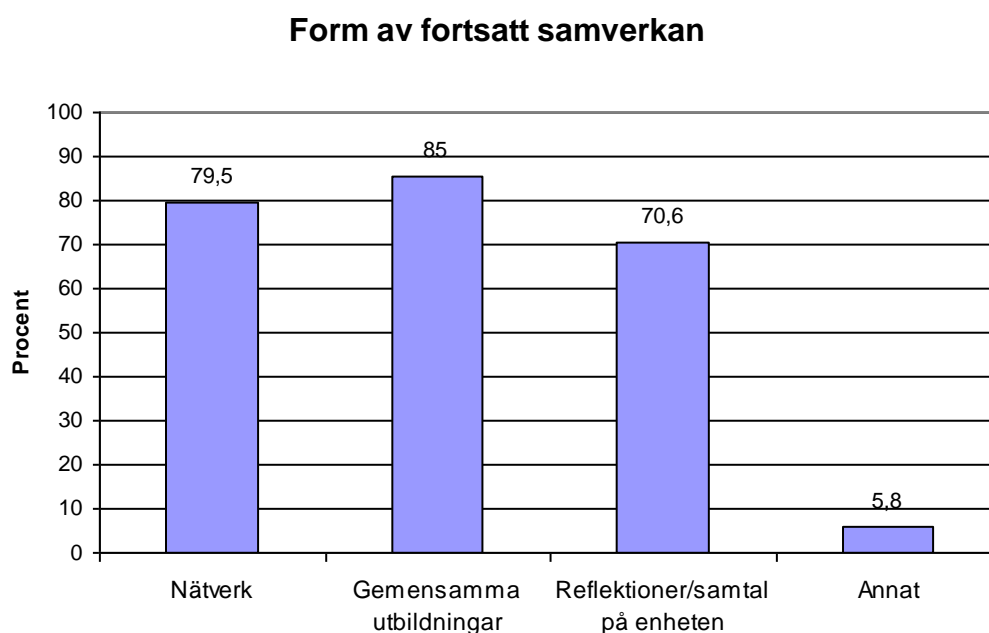

Diagram 6. deltagarnas önskemål om form av fortsatt samverkan. Procent

Diagram 6 visar att de allra flesta vill gå vidare med alla tre formerna men att gemensamma utbildningar är den form man önskar mest. I stapeln annat nämns studiebesök och strukturerade praktiska samverkansplaner mellan verksamheterna.

Intervjuresultat

Projektledningen framhåller att det är viktigt att fortsätta att samverka då de har samma patienter. De ansåg att patienterna är i underläge hela tiden. De ansåg också att det är viktigt att sprida kunskap om psykisk ohälsa och missbruk bland unga då denna grupp ökar. Politikerna spelar en viktig roll och bör involveras mer då det är de som sitter på pengarna. Annars vill de fortsätta att utveckla de samverkansformer de har idag såsom Trepartsgruppen, gemensamma utbildningar, Finsamprojektet och träffarna med Tibro primärvård. Samtidigt vill några arbeta för att ta fram en gemensam handlingsplan/avtal när det gäller ansvarsfördelningen.

Jag vill jobba för att ta fram någon form av samverkansavtal, plan eller liknande, så vi får en ordentlig struktur på vem som ansvarar för vad och att tydliggöra våra roller mer. (projektledning 1).

Jag ska visa att jag vågar samverka både på personnivå och organisationsnivå. (projektledning 2).

Det är viktigt att vara lyhörd för andras verksamheter. Samarbete måste vara utgångspunkten för klienten. (projektledning 3).

Det är viktigt att få tid till att samverka, det måste finnas utrymme till detta. Det är en politisk och en ledningsfråga. Samverkan ger positiva effekter inte minst när det gäller ekonomin. Det finns forskare som följt missbrukare vad de kostar samhället. (projektledning 4).

Samtalsledarna skulle vilja att öppenspsykiatrien öppnar ett mobilt team för Hjo sektionen. De säger också att det vore intressant att få veta om det finns något liknande samverkansprojekt i någon annan kommun så de kan göra jämförelser och utbyta erfarenheter. Annars är de överens om att samverkan inte är något nytt i Tibro, utan något som man arbetat med tidigare och man tänker mer samverkan nu, – om någon ringer, tänker jag på vad jag kan göra, sa en av samtalsledarna. Något som de också ser fram emot är ett planerat gemensamt studiebesök nästa år.

Sammanfattning och reflektioner

Efter den här redogörelsen av resultaten från utvärderingen är det dags att sammanfatta resultaten och göra några reflektioner utifrån dessa.

Sammanfattning

Projektet som från början var tvåårigt från 2005 till 2007 har förlängts två gånger och planeras nu att fortsätta till 2010. Anledningen till detta har varit att projektmedlen har räckt längre än väntat och att det under projektets gång har uppkommit fler önskemål om gemensamma föreläsningar och studiebesök.

Samsyn/samverkan

Resultatet visade att de flesta i projektet ansåg att både samsynen och samverkan mellan verksamheterna har blivit bättre och att man kommit en bit på väg, men att det fortfarande finns mycket kvar att arbeta med. Det framkom att det fortfarande är en del bollande mellan verksamheterna. Den största frågan som lyftes fram var gränsdragningar såsom: vem gör vad och när gör man vad? Det var också i detta som man behövde bli mer konkret. Ett par sätt som skulle öka tydligheten var gemensamma handlingsplaner, riktlinjer eller avtal mellan verksamheterna.

Det finns flera nya verksamheter/aktiviteter som tros vara ett resultat av projektet, bl.a. nätverksträffar, start av stödteam och ett nytt projekt om sysselsättning som är riktat till målgruppen.

Deltagarna ansåg att det varit bra att de har fått ett "ansikte" och lärt känna varandra. Det verkar helt klart ha underlättat i kontakterna med varandra. Något som också kom fram var att viljan till att samarbeta har ökat och att man fokuserar mer på samverkan nu än tidigare.

Breddad kunskap för personalen

Undersökningen visade att alla deltagare i projektet var mycket nöjda med de gemensamma föreläsningarna i sin helhet som de ansåg höll hög kvalitet och motsvarade deras behov och önskemål som framkommit under stormötena. Däremot visade enkätundersökningen att, trots att de var nöjda med föreläsningarna i sin helhet så tyckte de inte i lika hög grad att de hade bidragit till ökad kunskap och att de hade användning av sina nyvunna kunskaper i sitt arbete.

Föreläsningarna var ett bra sätt för deltagarna att träffas, lära känna varandra och lära av varandras kunskaper och erfarenheter över yrkesgränserna. Speciellt studieresan till Gagnef och Mora verkade vara mycket uppskattat av deltagarna.

Stormötena verkade också vara uppskattade då de fungerat som en form av uppföljning och sammanfattning av genomförda aktiviteterna under projektets gång. En hög närvaro på stormötena vittnar också om ett intresse hos deltagarna.

De strukturerade diskussionerna som samtalsledarna höll i efter varje föreläsning var inte lika uppskattade av deltagarna och samtalsledarna som av projektledningen. I intervjuerna framkom det att de hade fungerat bra de första gångerna men att de sedan upplevts som upprepningar då de kommit fram till liknande saker.

När det gäller om projektet har ökat arbetstillfredsställelsen hos deltagarna gick meningarna isär. Projektledningen upplevde att arbetstillfredsställelsen till viss del hade ökat genom att det var roligare att samverka, medan samtalsledarna inte kunde komma på något som hade förbättrat deras arbetssituation till följd av projektet. I enkäten svarade hälften av deltagarna att arbetstillfredsställelsen hade ökat vilket ändå ger en viss positiv effekt av projektet.

Bättre för brukarna

Ett av det förväntade resultatet som projektet skulle leda till var, att livskvaliteten skulle öka för dessa brukare. I denna utvärdering har inte brukarna tillfrågats om deras upplevelse av ökad livskvalitet utan fokus har istället varit på om deltagarna har upplevt eller sett några förändringar. Det bör också nämnas att ett sådant syfte är överhuvudtaget svårt att mäta på ett tillförlitligt sätt.

Resultatet av enkätundersökningen visade att det var få deltagare som sett någon förbättring eller en ökad livskvalitet för brukarna till följd av projektet. Indirekt har det ändå påverkat brukarna genom att personalen har ökat sina kunskaper och har lättare för att samverka. Några förbättringar nämndes dock som att det blivit lättare för brukarna att få tid, både i primärvården och i den slutna psykiatrin. Ett annat exempel är ett nytt projekt som har startat för de brukare som är i behov av daglig sysselsättning.

Projektet som helhet

Undersökningen visade att både deltagarna, samtalsledarna och projektledningen tyckte att projektet har varit viktigt och att de har en ambition och vilja till att förbättra samverkan mellan dem, vilket är en bra grund för fortsatt samverkan. En fördel och ett stöd för projektet har varit att det i Tibro redan innan projektstarten har funnits en stark samverkanskultur. Ledning och politiker har därför givit projektet ett gott stöd från början. Den s.k. Trepartsgruppen som fanns innan projektstarten med representanter från de olika verksamheterna är också en bra samverkansform och en förutsättning för fortsatt samverkan.

Ett önskemål var att fler personalgrupper borde ha medverkat i projektet såsom hemvård, läkare och fler personal från primärvården för att få en bredare samverkan.

I intervjuerna lyftes projektledarens stora engagemang och intresse för projektet fram. Hon har varit ett oerhört stöd för alla och har varit lyhörd för deltagarnas önskemål under projektets gång.

Framtida samverkan

Enkätsvaren visade att deltagarna helst ville fortsätta samverkan i form av gemensamma utbildningar, nätverk och genom samtal på enheten. Synpunkter framkom också om behovet av att öppenspsykiatri öppnar ett mobilt team för Hjo-sektionen. Det bör också undersökas om det finns liknande samverkansprojekt i någon annan kommun för att utbyta erfarenheter.

För framtiden vore det också värdefullt om politikerna involveras mer då de är de som beslutar resurserna. För samverkan behövs även tid till och utrymme, vilket i första hand är en ledningsfråga.

Reflektioner

Syftet med utvärderingen var att ge svar på om det genom projektet har blivit en ökad samsyn och bättre samverkan mellan de olika verksamheterna.

Både socialtjänstlagen § 2:6 och hälso- och sjukvårdslagen § 3 uppmanar till samverkan: ”...samverka i syfte att uppnå en effektivare användning av tillgängliga resurser.” Både landsting och kommun skall bidra till samverkansmöjligheter.

Sammantaget kan konstateras att man till viss del lyckats med en ökad samsyn och samverkan. Enkät- och intervjuresultaten visar att deltagarna i projektet ansåg att samsynen och samverkan har blivit bättre, men de visar också att det fortfarande är en del bollande mellan verksamheterna. Det förväntade resultatet som angavs i projektplanen var kanske för högt ställda. Det hade nog varit gynnsamt för projektet med lite lägre ställda förväntningar.

Om man ser till de förväntade resultaten som man hade med projektet för brukarna så kan man fråga sig om de var rimliga. Att brukarna ska få en förhöjd livskvalitet och att ingen ska ”ramla mellan stolarna” är naturligtvis ett gott och självklart ändamål, men svårt att överhuvudtaget mäta på ett tillförlitligt sätt samt svårt att åstadkomma på kort tid. Man skulle kanske ha formulerat de förväntade resultaten på ett annat sätt så att de hade blivit mer mätbara och realistiska att uppnå.

Det man kan stödja sina förväntningar på är en rapport från socialstyrelsen (1999) gjord av Nilsson och Wadeskog där de studerat närmare på begreppet samverkan och argument för samverkan. De skriver i denna rapport att en ökad samsyn och samverkan minskar risken att den enskilde individen faller mellan ”stolarna”.

Det är i den praktiska samverkan som svårigheterna verkar finnas, vilket inte är unikt för Tibro kommun. Det är istället ett problem som de delar med flertalet kommuner. Även om alla är överens om att projektet har bidragit till en viss ökad samsyn, ökade kunskaper och att man har lärt känna varandra så har man svårt att se praktiska och konkreta effekter i samverkan. Att inrikta sig mer på att tydliggöra ansvarsrollerna är ett måste och en framgångsfaktor i det framtida samverkansarbetet. Något som man måste ta i beaktande är att arbeta med samverkan är en stor och komplicerad fråga och man kan inte förvänta sig att detta projekt ska ge svar och lösa alla problem. Man får räkna med att det tar tid innan man ser konkreta resultat i samarbetet mellan de tre huvudmännen. Alla huvudmännen har sina kulturer, synsätt, värderingar och rutiner som man känner sig trygg i och det tar tid att hitta ett gemensamt synsätt. Det som är positivt är att deltagarna i projektet är medvetna om detta och att de tar fram brukaren som den gemensamma nämnaren vilket är till hjälp i deras strävan att samverka.

Målgruppen människor som både missbrukar och har en psykisk sjukdom är en mångfacetterad grupp med komplexa problem. Forskningen visar att det inte finns något som tyder på att denna grupp minskar i vårt samhälle, snarare visar prognoserna det motsatta. Därför är det viktigt att man fortsätter att hitta fungerande samverkansformer både för samhället och för den enskilde brukaren.

Ytterligare en fråga som projektledningen bör fundera över är om fler personalgrupper skulle ha ingått från början i projektet för att bredda samverkan. Det har i intervjuerna antytts att man saknar både politiker och läkare då dessa personer spelar en viktig roll. Hemvården har också nämnts som en viktig grupp. Är det möjligt att involvera dessa grupper i slutfasen av projektet?

Till sist kan man konstatera att samverkansprojektet Samsyn är ett gott initiativ och att man har kommit en bit på väg sedan starten 2005. Man står inför många utmaningar i framtiden och projektet är ett steg i rätt riktning mot ökad samsyn och samverkan. Samverkansprojektet har också öppnat upp för möjligheter och möten mellan personal inom de olika organisationerna som inte fanns i samma omfattning som tidigare. Det stärker samarbetet och utvecklar förhållningssättet. Framtiden handlar mycket om att samordna de olika resurser som finns inom kommuner, primärvård och landsting.

Den här utvärderingen kan ses som ett underlag till fortsatt utveckling av samverkan mellan organisationerna. För att mäta projektets resultat skulle säkerligen en ytterligare utvärdering vara behövlig ett par år efter att projekttiden är slut. Då skulle man kunna studera om projektet fått några långsiktiga effekter.

Utvärderingens metod

Här följer en kortfattad beskrivning om hur utvärderingen genomförts.

Metod och tillvägagångssätt

För att kunna besvara frågeställningarna i uppdraget valde jag i samråd med projektledaren och min handledare Anita Boij att använda mig av både en kvantitativ metod i form av enkäter och en kvalitativ metod i form av intervjuer.

Det första momentet var att ta fram ett utvärderingsformulär som skulle skickas hem till alla deltagarna i projektet. I bilaga 1 återfinns enkätfrågorna till deltagarna. Enkäterna var på två sidor för att inte upplevas som alltför tidskrävande att fylla i. Frågorna var i huvudsak slutna vilket innebär att det fanns förvalda svarsalternativ att ta ställning till. Förutom några bakgrundsfrågor om kön, ålder och arbetsplats ställdes frågor om deltagarnas upplevelse av föreläsningarna, stormötena, effekterna för dem själva, effekterna för brukarna, om samsynen/samverkan, om själva projektet och övriga synpunkter.

Av praktiska och ekonomiska skäl svarade projektledaren för distribution av enkäterna till deltagarna. Deltagarna skickade sedan svaren i ett svarskuvert direkt till mig som utvärderare.

Under oktober månad inkom totalt 34 enkätsvar av 44 utskickade enkäter vilket ger en svarsfrekvens på 77 %. En påminnelse skickades ut via projektledaren.

Det andra momentet i utvärderingen var att göra enskilda intervjuer med representanter från projektledningen från respektive verksamhet, socialtjänst, öppen och slutna psykiatri och primärvård. Utöver dessa har även projektledaren intervjuats. Urvalet gjordes tillsammans med projektledaren. Totalt har fem intervjuer genomförts under oktober och frågorna har varit öppna. Intervjuerna varade c:a 1 – 1,5 tim. I bilaga 2 finns intervjuguiden för ledningspersonal.

Det tredje momentet var att göra en gruppintervju med samtalsledarna i projektet. De hade lett de strukturerade diskussionerna efter föreläsningarna och stormötena. I bilaga 3 finns intervjuguiden för gruppintervjun.

Gruppintervjun genomfördes under oktober. Åtta av totalt nio samtalsledare deltog på gruppintervjun. Den samtalsledare som hade förhinder att komma på gruppintervjun svarade på skriftligen på frågorna. Frågorna var öppna och intervjun varade i c:a 1,5 tim. I bilaga 3 finns intervjuguiden för samtalsledarna.

Utöver dessa tre moment har den dokumentation som förts löpande under projektiden samt de utvärderingar som gjorts efter varje föreläsning analyserats.

Bearbetning och analys

Enkäterna bearbetades i huvudsak kvantitativt. Enkätsvaren har matats in och analyserat i programmet Analysen. Där har beräkningar gjorts utifrån frekvens och olika korstabeller.

Intervjuerna har spelats in och skrivits ut, dock inte i sin helhet, utan som stödord och nyckelfraser. De utskrivna intervjuerna har sedan bearbetats och analyserats manuellt. Intervjuerna har jämförts med varandra för att kunna identifiera likheter och skillnader i svaren mellan informanterna och för att fånga nyanser och detaljer.

De citat som sedan använts i rapporten har skrivits ut ordagrant med bara varsam redigering för att talspråket skulle bli läsbart.

Referenser

Trost, Jan, 2007: *Kvalitativa intervjuer*, Lund Studentlitteratur

Trost, Jan, 2007: *Enkätboken*, Lund, Studentlitteratur

Blomgren, Maria och Montesino, Malin 2008, *Vem gör vad?*, en studie om arbetet med samverkan kring personer med samtidig missbruks- och psykisk problematik.

Bilaga. 1

Till deltagare i projektet SAMSYN

Det är helt frivilligt att fylla i enkäten och alla svar kommer att behandlas anonymt. Enkäterna är numrerade enbart för att ev. skicka ut påminnelse. Redovisningen av resultatet kommer att utformas så att svaren från enskilda individer ej kan identifieras.

Besvara frågorna/påståendena genom att sätta ett kryss för det svar som stämmer bäst för dig. Sätt bara ett kryss i en ruta.

Skicka ditt svar till Elisabeth Gerhardsson i bifogad svarskuvert senast den 30 oktober.

1. Är du? Kvinna Man

2. Ålder? _____

3. Var arbetar du? Psykiatri Primärvård Socialtjänst

Om föreläsningarna och stormötena

4. Var det tillräckligt många utbildningsdagar i projektet?

Ja, tillräckligt många Nej, för få Nej, för många Vet inte

5. Innehållet i föreläsningarna har varit det som efterfrågats

Instämmer helt Instämmer delvis Varken instämmer eller tar avstånd Tar delvis avstånd Tar helt avstånd

6. Föreläsningarna i projektet har varit givande

Instämmer helt Instämmer delvis Varken instämmer eller tar avstånd Tar delvis avstånd Tar helt avstånd

7. De strukturerade diskussionerna i tvärgrupperna efter föreläsningarna har varit givande

Instämmer helt Instämmer delvis Varken instämmer eller tar avstånd Tar delvis avstånd Tar helt avstånd

8. Stormötena har varit givande

Instämmer helt Instämmer delvis Varken instämmer eller tar avstånd Tar delvis avstånd Tar helt avstånd

Effekter för dig

9. Min förståelse har ökat för målgruppens problematik och behov

Instämmer helt	Instämmer delvis	Varken instämmer eller tar avstånd	Tar delvis avstånd	Tar helt avstånd
☐	☐	☐	☐	☐

10. Min kunskap om målgruppens problematik har ökat

Instämmer helt	Instämmer delvis	Varken instämmer eller tar avstånd	Tar delvis avstånd	Tar helt avstånd
☐	☐	☐	☐	☐

11. Jag har användning för de nyvunna kunskaperna i mitt vardagliga arbete

Instämmer helt	Instämmer delvis	Varken instämmer eller tar avstånd	Tar delvis avstånd	Tar helt avstånd
☐	☐	☐	☐	☐

12. Min arbetstillfredsställelse har ökat i mitt arbete i samband med projektet

Instämmer helt	Instämmer delvis	Varken instämmer eller tar avstånd	Tar delvis avstånd	Tar helt avstånd
☐	☐	☐	☐	☐

13. Har några verksamhetsförändringar skett i er enhet till följd av projektet?

Flera	Några	Enstaka	Inga	Vet inte
☐	☐	☐	☐	☐

Effekter för brukarna

14. Har du sett några förbättringar för målgruppen tack vare projektet?

Många	Ganska många	Ganska få	Mycket få	Inga alls
☐	☐	☐	☐	☐

15. Kan du se någon förbättrad livskvalitet hos brukarna?

Ja, Mycket	Ja, lite	Svårt att se	Nej	Vet inte
☐	☐	☐	☐	☐

Om samsynen/samverkan

16. Samsynen på målgruppen har ökat/förbättrats mellan psykiatri, primärvård och socialtjänst

Instämmer helt	Instämmer delvis	Varken instämmer eller tar avstånd	Tar delvis avstånd	Tar helt avstånd
☐	☐	☐	☐	☐

17. Samverkan har blivit bättre mellan de olika verksamheterna

Instämmer helt	Instämmer delvis	Varken instämmer eller tar avstånd	Tar delvis avstånd	Tar helt avstånd
☐	☐	☐	☐	☐

Vilken typ av fortsatt samverkan skulle du vilja ha?

Stämmer mycket bra	Stämmer ganska bra	Stämmer ganska dåligt	Stämmer mycket dåligt	Vet ej
☐	☐	☐	☐	☐

18. Nätverk

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

19. Gemensamma utbildningar

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

20. Reflektioner/samtal i arbetsenheten

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

21. Annat?

Ge exempel.....

Om projektet

22. Hur viktigt eller oviktigt har projektet varit för dig?

Mycket Viktigt	Ganska viktigt	Varken viktigt eller oviktigt	Ganska viktigt	Mycket viktigt
☐	☐	☐	☐	☐

23. Mitt helhetsintryck av projektet är mycket gott

Instämmer helt	Instämmer delvis	Varken instämmer eller tar avstånd	Tar delvis avstånd	Tar helt avstånd
☐	☐	☐	☐	☐

24. Övriga synpunkter

Tack för din medverkan!

Bilaga. 2

Intervjuguide till projektledningen

Om föreläsningarna och stormötena

- Vad tycker du om föreläsningarna?
- Vad tycker du om antalet föreläsningar?
- Vad tycker du om innehållet i föreläsningarna?
- Anser du att föreläsningarna har varit givande?
- Vad tyckte du om de strukturerade diskussionerna som ni höll i?
- Vad tycker du om stormötena?

Betydelsen för dig

- Har din förståelse för målgruppens problematik ökat eller är den oförändrad?
- Har din kunskap om målgruppen ökat eller är den oförändrad?
- Har du användning av de nyvunna kunskaperna i ditt vardagliga arbete? På vilket sätt?
- Har din arbetstillfredsställelse ökat i samband med projektet eller är den oförändrad? På vilket sätt?
- Har du som chef sett/genomfört några verksamhetsförändringar till följd av projektet? Vilka?

Betydelsen för brukarna

- Har du sett några förbättringar för målgruppen tack vare projektet? Ge exempel.
- Kan du se någon förändring/förbättring av livskvaliteten hos brukarna? Ge exempel

Om samsynen/samverkan

- Vad tycker du om samsynen på målgruppen mellan psykiatri, primärvård och socialtjänst?
- Vad tycker du om samverkan/samarbetet mellan psykiatri, primärvård och socialtjänst?
- Vilken typ av samverkan/samarbete skulle du vilja ha i fortsättningen?
- Hur har du som chef till följd av projektet verkat för en bättre samordning för att få en obruten vårdkedja? Kan du ge exempel?

Om projektet

- Vad har varit bra med projektet?
- Vad har varit mindre bra?
- Vad har ni för helhetsintryck av projektet?
- Vad har du fått för uppfattning om hur personalen har tagit emot projektet?
- Hur kommer du som chef gå vidare med samverkan/samarbete mellan psykiatri, primärvård och socialtjänst?
- Är det något annat som du vill lyfta fram som viktigt inför framtiden?

Övriga synpunkter

- Är det något mer som du vill tillägga?

Bilaga. 3

Intervjuguide till samtalsledarna

Om föreläsningarna och stormötena

- Vad tycker ni om föreläsningarna?
- Vad tycker ni om antalet föreläsningar?
- Vad tycker ni om innehållet i föreläsningarna?
- Anser ni att föreläsningarna har varit givande?
- Vad tyckte ni om de strukturerade diskussionerna som ni höll i?
- Vad tycker ni om stormötena?

Om er roll som samtalsledare

- Hur var utbildningen i samtalsmetodik?
- Hur är stödet i er roll som samtalsledare?
- Hur har det varit att hålla i gruppdiskussionerna?

Betydelsen för er

- Har er förståelse för målgruppens problematik ökat eller är den oförändrad?
- Har er kunskap om målgruppen ökat eller är den oförändrad?
- Har ni användning av de nyvunna kunskaperna i ert vardagliga arbete? På vilket sätt?
- Har er arbetstillfredsställelse ökat i samband med projektet eller är den oförändrad? På vilket sätt?
- Har ni sett några verksamhetsförändringar i er enhet till följd av projektet? Vilka?

Betydelsen för brukarna

- Har ni sett några förbättringar för målgruppen tack vare projektet? Ge exempel.
- Kan ni se någon förändring/förbättring av livskvaliteten hos brukarna? Ge exempel

Om samsynen/samverkan

- Vad tycker ni om samsynen på målgruppen mellan psykiatri, primärvård och socialtjänst?
- Vad tycker ni om samarbetet mellan psykiatri, primärvård och socialtjänst?
- Vilken typ av samverkan/samarbete skulle ni vilja ha i fortsättningen?

Om projektet

- Vad har varit bra med projektet?
- Vad har varit mindre bra?
- Vad har ni för helhetsintryck av projektet?
- Hur går ni vidare med samverkan/samarbete mellan psykiatri, primärvård och socialtjänst?

Övriga synpunkter

Bilaga. 4

EN KORT UTVÄRDERING AV FÖRELÄSNINGEN

Ditt allmänna intryck av utbildningen som helhet?

Mycket Dålig	Dålig	Godkänd	Bra	Mycket Bra
0	25	50	75	100

Har Du lärt dig något nytt idag?

Inte Alls	Lite	En del	Ganska mycket	Mycket
0	25	50	75	100

Kan du använda det i ditt arbete?

Inte Alls	Lite	En del	Ganska mycket	Mycket
0	25	50	75	100

Vad tycker du om föreläsaren?

Mycket Dålig	Dålig	Godkänd	Bra	Mycket Bra
0	25	50	75	100

Andra synpunkter om föreläsningen?

.....
.....
.....
.....

Samsyn

- UTVÄRDERING AV ETT SAMVERKANSPROJEKT
MELLAN KOMMUN, PRIMÄRVÅRD OCH LÄNSSJUKVÅRD INOM
PSYKIATRI – MISSBRUK 2005 - 2008

För människor i Tibro som både har någon psykisk sjukdom och/eller psykiskt funktionshinder och som samtidigt har ett missbruk finns en rad olika insatser till hjälp. Trots detta finns det många enskilda individer som far illa och inte får den hjälp de behöver, på grund av att det är ett glapp mellan olika verksamheter. För att komma tillrätta med detta startade Tibro kommun, primärvård och den regionala psykiatrin projektet Samsyn med syfte att samordna verksamheterna för att få en obruten vårdkedja.

Syftet med utvärderingen är att den ska ge svar på om projektet har lyckats med det förväntade resultatet som angetts i projektplanen samt vara ett underlag för fortsatt utveckling av samverkan mellan verksamheterna.

Elisabeth Gerhardsson
Verksamhetsutvecklare
Falköpings kommun

Ulrika Hernant FoU-samordnare
ulrika.hernant@skaraborg.se
Bengt Ericsson. FoU-samordnare
bengt.ericsson@skaraborg.se

Post Box 54, 54122 Skövde
Besök Kaplansgatan 16 a
www.skaraborg.se

ISSN 1654-7292